

NAPREJ

Glasiło jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Oredništvo in upravnštvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Narečnina: po pošti s dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrť leta K 1050, za mesec K 350. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Enostopna petiti vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglasi in poslane vrstice po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

IVAN CANKAR.

Veliki pisateljski genij, plemenita duša kot človek in borec za občečloveške pravice Ivan Cankar je umrl. Za njim žaluje slovenska književnost, žalujejo vsi ponižani in razžaljeni širom slovenske domovine, žaluje pa tudi socialna demokracija, katere pristaš je bil Ivan Cankar, odkar je okušal bridko gorje pomanjkanja in sužnosti najprej na domačih in potem na tujih tleh.

Čuden slučaj je združil v stari ljubljanski cukrarni koncem minulega stoletja štiri genialne duhove, stvaritelje slovenske moderne: Ketteja, Župančiča, Murnatja, Aleksandrova in Cankarja. Vsi so izšli iz te mrtvašnice, simbola slovenske domovine tistih časov in vtisnil v svoja dela pečat njenega miljeja, vsak po svoje. Ivan Cankar se nam je razvil v prozaika. Toda njegova proza je velika, čudovita poezija, v katero je ovil vso sodobno družbo svoje okolice in jo ovenčal z neizraznim hrepenjem po sreči, ljubezni in lepoti. Povsod, kamor je pogledal na našem »klanu« in po naši »šentflorjanski dolini«, je videl le upognjeno, ponižano in hlapčevsko linijo, je videl le upognjeno, ponižano in hlapčevsko slovensko ljudstvo; gledal je v globino njegove duše, sledil njegovim potom in meril njegove sile, pa je spoznal, da se vlečejo za njim temne sence trpljenja in sramote in če se le premakne, zarožljajo težke verige, v katere je uklenjeno to ljudstvo, ki ga je tako vroče ljubil.

Danes, ko se oziramo svobodni v to našo minuloost, spoznavamo vso kruto resničnost razmer in položaja, v katerem smo živeli. In boli kot kdaj prej občutimo, da je Cankar zvesto ogledalo slovenske družbe in prav v tem tiči bistvo njegove umetnosti, da je posegel po resničnih družabnih razmerah svoje dobe.

Cankarjev sijajen umetniški in satirični talent se je vidno razvijal pred našimi očmi. Vsi, ki so ga poznali, so vedeli, da je Cankar najboljši slovenski pisatelj, vendar je imel le majhen krog bralcev in še manjši krog prijateljev. Toda pisatelj se ni oziral ne levo, ne desno, z ironičnim nasmeškom je šel mimo kritikov in nasprotnikov in sledil le svoji umetniški sili, kamor ga je gnalo njegovo srce in njegova duša. In ta je hrepenela vedno dalje, od postaje do postaje, od enega cilja do drugega; ni se ustavil ob prvem uspehu, z ene višine se je dvigal na drugo, njegovo hrepenenje po resnici je bilo tako veliko, da ga ni mogla ovirati nobena sila, nobena kritika.

Ivan Cankar je zrasel v revščini in pomanjkanju in živel tako vse svoje življenje. Trpel je mnogo, okusil vse gorje, kar ga more užiti človek, ki je bil rojen pod nesrečno zvezdo. Ostal pa je zvest samemu sebi do konca.

V hiši siromašnega krojača je bil rojen Ivan Cankar na Vrhniki 1876. leta. Iz siromašne domače hiše je prišel študirat na ljubljansko realko in tu se je nadajevalo njegovo življenje, polno pomanjkanja in trpljenja v stari cukrarni, dokler je niso zamenjale dunajske pod-

strešne izbe, odkoder je gledal skozi sajasta, pritlikava okna vso bedo dunajskega proletarijata. Tako življenje je porodilo v njem gnus in sovraštvo do krivične in sramotne človeške družbe — postal je socialist, ker je hotel ostati zvest svojemu srčnemu nagonu in ker je spoznal, da mora biti pošten in plemenit značaj v današnji socialni dobi socialist. V dno duše ga je zbolelo ljudsko trpljenje in ta bolelost je narekovala vsa njegova čudovita dela. Vrnil se je v domovino in tu je začutil, da jo objema še vse večje gorje kot tujino. Vzel je v roke bič in neusmiljeno udrihal po vsem, kar je videl okuženega in slabega. Živel je dolgo let na idiličnem Rožniku nad Ljubljano, dokler ga niso tirali v vojaški Judenburg, kjer je zrl vse grozote in trpljenje vojaškega življenja in okušal vso bolelost slovenskega vojaka. Gledal je, kako poljublja smrt našemu ljudstvu čela, odhajajočemu na bratomorna bojišča in občutil v sebi vsa njegova hrepenenja po domu in življenju. Bolan se je vrnil od vojakov domov, kjer mu je nesrečen slučaj zadal pljučnico, ki mu je upihnila luč življenja večeraj ob pol dveh ponoči.

Jugoslovanska socialna demokracija ne žaluje le za Cankarjem — pisateljem, ona žaluje tudi za Cankarjem — socialistom. V svojih delih je postavil umetniški evangelij socialnih idej, po njegovih spisih se vije kot rdeča nit misel, da je krivičnost, od katere trpe in umirajo delavske množice, posledica krivičnega ustroja človeške družbe. Ta misel je odeta v čudovito pripovedovalno plastiko, in bajno lepoto jezika. Tako ni pisal še noben slovenski pisatelj; zato se mora smatrati Cankar po vsej pravici za najboljšega slovenskega prozaika in neprekosljivega opazovalca. Po shodih je nastopal kot govornik in njegova predavanja so znana.

Vrni se, dragi sodrug, v naročje slovenske zemlje, ki si jo ljubil tako goreče, Tvoj duh pa ostani med nami nepozaben!

Ob mrtvaškem odru.

V našem narodu in naših vrstah je nastala globoka vrzel. Zatisnil je oči Ivan Cankar, najboljši novelist južnih Slovanov, najsijajnejši literarni umetnik slovenski, naš zvesti drug po srcu in prepričanju. V dneh velikega prebujenja, nacionalne osvoboditve tega ljudstva, novih iskanj in širčih se obzorij, ki nudijo mislečim duhovom slovenskega naroda nebroj novih nalog in dejanj, je iztrgan iz kroga kulturnih delavcev najizrazitejši glasnik in besednik slovenske duše, nedosežni umetnik slovenske besede. V slavnostnih dneh manifestacij in praznovanj, ko se je dopolnil tisočletni sen slovenskega srca, se je hkrati tragično dopolnilo eno najbogatejših, najplodnejših in najizdatnejših slovenskih življenj.

V »Narodnem domu« v črno drapirani predsobi Velike dvorane leži samotni, kakor je bil vse svoje življenje, tih in na veke onemel — pisatelj Ivan Cankar. Odreveneli so krči krog njegovih ust; oči so zaklopljene, roke po-

voščenele. Nežna, umna roka mu je nasipala na krsto belih krizantem simboličnih ljubljenskih cvetov njegovih hrepenenj. Sveče ob odru ne gore, ni se našlo v narodni armadi mož, ki bi iz prostovoljne pietetnosti tvorili častno stražo in špailr enemu najodličnejših slovenskih duhov. Sam je ... o, Ivan Cankar, blagor pokojnim in samotnim! Le gručice študentov in mladih fantov hite po stopnicah, da posetijo svojega ljubljenelega poeta poslednjikrat. Vidim: razboleštila so se njih srca, kot da je nekaj živnega, neizrazno lepega nenadoma umrlo v njih dušah; vidim, kako povešajo oči.

In ko stojim ob njem in na drugi strani mlada tihoooka gospa, v črno odeta, mi še enkrat plane preko duše tisti goreči val ljubezni in spoštovanja, ki sem ga gojil do tega pokojnega človeka od tedaj, ko me je pred davnimi, davnimi leti vzbudil v življenje s svojim prečudanežnim ljubezenskim poemom v »Križu na gori«. Moj bog, kako porušen, duševno ves uničen in strt sem bil, ko so mi pripovedovali njegovi znanci o bednem in nesrečnem zunanjem življenju mojega ljubljence na Dunaju! S solzami, ki niso hotele na lice in so me žgoč pale na duši, sem jokal. Sedel sem in sem mu s temi svojimi solzami napisal pismo, ki ga še danes nisem oddal: a samo otroško trinajstletno srce, ki še ni prislutilo v mrke brloge življenja, more tako verno in čisto izpovedovati svojo ranjeno ljubav ...

Danes ne potrebuje več ljubezni, ne plehkkega sočutja, niti trdega ogorčenja in topih očitkov — ničesar mu ni treba več. Saj je mnogo užil vsega, toliko kot malokdo iz nas. S stisnjenimi zobmi, brez smehljaja je šel od nas. S stisnjenimi zobmi — tako se bori umetnik z ljudstvom in s svojim življenjem: brez smehljaja je njegova ljubezen. Strašno je, kadar mora, pijan blaznih ekstaz svoje razbolele ljubavi, krikniti v svet: »O, domovina, ti si kot vlačuga!« Ljudje strme, majojo z glavo in vedo samo, da pretirava ter — ne verujejo. Ljudje ne pojmiyo te do poslednje možnosti pritirane ljubezni, ranjene v svojih koreninah, ponižane, oskrunjene in razočarane od same sebe. Tragika umetnikovega življenja je od vekomaj in je obenem životvorni vrelec njegovih vstvarjajočih sil ter neusahljivi studenec vse lepote. Ta tragika, spočeta od pravečnega konflikta med zunanjim in notranjim svetom, zadobi v očeh površnega občinstva, ki sledi le njeni zunanji obliki, včasih nekaj čezmerno grotesknega, nad čemur se ljudje zgražajo in kar obsojajo. Ljudstvo, ki vidi v svojih umetnikih le pijance, delomržne lenuše, postopače in parasite družbe, ni kulturno ljudstvo; ljudstvo, ki ne daje svojim vstvarjajočim duhovom sredstev, da se svobodno gibljejo in v časti vrše svoj poklic,

LISTEK.

Charles Baudelaire:

Oči ubožcev.

(Iz zbirke »Pesnice v prozi«.)

Ah, radi bi vedeli, čemu vas zdaj sovražim. Brez dvoma vam bo teže umeti, čemu vas sovražim, nego meni razložiti; kajti po mojem mnenju ste sploh najkrasnejši zgled ženske nedoumnosti.

V družini sva preživela dolge ure, ki so se mi zdele od sile kratke. Obljubila sva si, naj bo vse najino misljenje odslej obema skupno in naj bosta najini duši odsehal le ena sama duša — sanja, ki nima pravzaprav nič posebnega razen tega, da je ni bil nihče uresničil, čeprav so jo sanjali vsi ljudje.

Pod večer vas je obšla lahna utrujenost in zahotelo se vam je po odlastku pred neko novo kavarno, ki je stala na ogalu novega bulvarja. Bila je polna stávbnihih odkrhkov in vendar je že ponosno razgaljala svoje nepopolne krasote. Kavarna je žarela. Celo plin je razpre-

zal vso svojo prvenjsko moč in obžarjal bleščečo belino sten, blisketajoča se zrcala, zlate okraske okrajkov, licaste paže, katere so vlekli s povezko skopčani psi, gospe, ki so se našmihávala sokolom na svoji pesti, nimfe in boginje, ki so na glavi nosile ovočje, paštete in divjačino, Hebe in Ganimedee, ki so z iztegnjeno roko ponujali male amfore z ovočno sladčino ali obeliske iz dvobarvnega leda — vsa zgodovina in vse bajeslovje udinjeno nasladnosti.

Na cesti je ravno pred nama obstal preprost mož blizu štiridesetih let, z utrujenim obrazom in sivo brado. Z eno roko je vodil fantka in na drugi je nosil malčka, ki je bil še prešibek za hojo. Opravljal je službo pestrne in se sprehajal z otroci v večernem zraku. Vsi trije so bili ogrunjeni v cape. Obrazi so dihal izredno resnobo. Šestero oči je strmelo v novo kavarno z enako velikim čudenjem, ki pa se je vsled različne starosti oseb razodevalo na različen način.

Očetove oči so govorile: »Kako je lepo! Kako je lepo! Človek ni mislil, da se je vse zlato ubožcev zgrnilo sem v okras teh sten«. — Fantkove oči so govorile: »Kako je lepo! Kako je lepo! Ali to je hiša, v ka-

tero prihajajo zgoli ljudje, ki niso ko mi«. — Malčkove očke pa so bile zaslepljene, da niso mogle izraziti drugega nego odrevenelo, globoko radost.

Pevci pravijo, da sreča blaži dušo in omeča srce. Tisti večer se pesem ni lagala — kar se tiče mene. Oči ubožcev me niso le genile, tudi sramoval sem se nekoliko najinih čas in karaf, ki so bile večje nego najina žeja. Pogled sem uprl v vaše oči, ljubica, da bi svoje misli čital v njih. Globoko sem pogledal v vaše divne, čudovito sladke zelene oči, ko ste mi bleknili: »Tisti ljudje z nastežaj odprtimi očmi so mi neznosni! Bi prosili gostilničarja, naj jih odžene?«

Tako težaven je sporazum, dragi angel, in tako težak je prenos misli — celo med človekoma, ki se ljubita.

Opombe: Heba, v grškem bajeslovju mladostna boginja in točajka bogov; Ganimed, silno krasen mladenič, Jupitrov ljubljeneec in točaj; amfora, dvoročasti vinski vrč; obelisk, koničasti steber.

Prevel Emka.

ubija sebe in svojo bodočnost; ljudstvo, ki svojim prvim, vodilnim osebnostim, mislečim, pesnikom in umetnikom, ne dovoljuje pristopa povsod, kjer se odločuje o najvažnejših in najvitalnejših zadevah tega naroda, je duševno zastopalo ljudstvo in bo poginilo. Ti stisnjeni zobje, ta trda mrtva usta brez smehljaja, so tebi živ memento, narod slovenski! Fran Albrecht.

Wilson in mirovna konferenca.

Ves svet je občudoval konsekvantno dosedanje politiko velikega državnika in demokrata Wilsona; njemu se ima zahvaliti ententa za eminentno zmago na evropskih bojiščih, njemu se ima tudi zahvaliti človeštvo, da se je po njegovi zaslugi prej končala ta strašna štiriletna vojna, njegova načela so ustavila krvavi tok trpečih ljudstev širom sveta, kajti izrekel je besedo, ki je sicer morala prej ali slej na dan, besedo o samoodločbi narodov in besedo o zvezi narodov, ki je bliskoma presnila vsa ljudstva, armade in narode. Kot razkrajajoča iskra je posvetila v temni, hinavski ustroj dopredvojnih in medvojnih držav, pokazala v jarki luči vso korupcijo in krivičnost v krmarjenju državnih ladij ter z gigantsko silo razkrojila vse pričujoče elemente v dobre in slabe. Nastal je v evropskih državah, ki so bile gnile že na zunaj in na znotraj, polom in razpadle so kakor staro poslopje, ki ga podere sila časa.

Velike nade pa so predvsem stavili v Wilsona mali narodi, teptani gospodarsko in politično, saj je ravno njim veljala ona silna beseda: samoodločba! Svesti si njene gigantske sile in preroci v trpljenju so z velikanskim razmahom razvili vse svoje sile in moči in se odrešili. Ni smo se varali o njem dosti, kar je Wilson izjavil, je tudi moško, prav ameriško, tudi je izvedel vsako svojo obljubo. Tako smo tudi upali, da bo ta energični mož na mirovni konferenci s svojo genialnostjo in svojo besedo duševni voditelj razprav in pogodb, saj bi ravno sedaj, ko so zasedli naši sebični sosede velik del naše zemlje, tako nujno potrebovali njegovega posredovanja, njegove besede. Amerikanci so bili oni, ki so rešili naše reske ladje iz italijanskih rok in jih postavili pod mednarodni prapor, njih interes ni, da bi delali nam krivice.

Zato nas je neprijetno iznenadila vest, da Wilson osebno ne bo prisostoval mirovni konferenci, marveč bo le od daleč v stiku z njo. Na ta način izgubi Wilson neposredni vpliv pri razpravah na mirovni konferenci in marsikaj, na kar bi utegnil s svojo prisotnostjo vplivati, bo odpadlo, ker bo izgubil vsled svoji odsotnosti iniciativo za svoje ideje in predloge. Ne vemo sicer, je-li ta vest resnična ali ne, na vsak način pa se ne moremo ubraniti pesimističnega vtiska, došla vest pa je vendar hudo ranila naša čustva, ki smo jih gojili do mogočne iniciativne besede Wilsona.

Politični pregled.

— Pogajanja med zastopniki Nemško-avstrijske republike in zastopniki slovenskega upravnega ozemlja države SHS. Včeraj so se vršila posvetovanja o posameznih točkah dogovora, sklenjenega dne 7. novembra t. l. pri štajerski deželni vladi v Gradcu. Z ozirom na novi položaj, ki je nastal vsled zadnjih dogodkov, so razne točke dogovora v medsebojnem sporazumu izpremenili. Priznavajoč potrebo, da se vrši železniški promet v Nemško-avstrijski republiki kolikor mogoče nemoteno, se je slovenska Narodna vlada izjavila načeloma pripravljena, dobavljati za železniško obratovanje toliko premoga, kolikor ga bo le mogla oddajati, ne da bi to škodovalo industrijskim podjetjem tolikanj, da bi ta omejitve obratov povzročila brezposelnost. — Začasno je bil sprejet predlog dr. Wutteja, da prevzame Jugoslavija dobavo premoga za kurilnice južne železnice do vstotega Mürzzuschlaga. Po tem predlogu naj bi Jugoslavija dobavljala ves premog za vse kurilnice južne železnice na progi Maribor-Mürzzuschlag, za kurilnice v Mürzzuschlagu pa samo polovico. — Ko je bila v principu zagotovljena podlaga za nadaljnje obratovanje, so prešli na posvetovanje o drugih točkah gospodarskega in pravnega dogovora. — Koncem dopoldanske seje je izjavil predsednik koroške deželne skupščine dr. Richard Strobl v imenu zastopnikov koroške vlade to-le: »Zastopniki koroške vlade obžalujejo, da so se prekinila pogajanja o določitvi upravnih mej, ker so pri razpravi po svojem preverjenju dokazali največjo pripravljenost, da bi dosegli za preprečenje krvolitja obema strankama primeren, koristen sklep. Ker se nadaljnje, povsem gospodarske razprave po svojem programu tičejo vse države, prepuščajo zastopniki koroške vlade bodoča pogajanja zastopnikom vlade nemško-avstrijske republike ter prosijo potrebnih listin za odpotovanje.« Zaprošene listine so jim bile izdane, nakar so zastopniki Koroške popolne odpotovali. — Seja, ki se je ob devetih zjutraj pričela in ob pol eni popoldne prekinila, se je ob treh popoldne zopet nadaljevala in bo trajala, dokler se ne izvrši obravnavava vseh točk.

— Protest koroških občin proti Jugoslovonom. Dunaj, 10. decembra. (Lj. k. u.) Občinska zastopstva Boreč, Blac in Sv. Štefan na Zili so naznanila deželni vladi v Celovcu, da protestirajo sporazumom z vsemi prebivalci ne le iz političnih, marveč posebno iz gospodarskih ozirov zoper priklonitev Jugoslaviji. Vse te občine

so izjavile, da hočejo preprečiti priklonitev, ako treba, tudi z brahialno silo. Deželno vlado skrbí, da se ne bo mogel vzdrževati red in mir, ako bi se nadalje prodirali Jugoslovani.

— Cirilica na Hrvaškem zopet dovoljena. Zagreb, 11. decembra. (Lj. k. u.) Ban je izdal naredbo, ki razveljavlja vse nekdane omejitve za rabo cirilice.

— Naredba italijanskega vojnega poveljstva v zasedenem ozemlju. Trst, 10. decembra. (Lj. k. u.) Armadni general in vrhovni poveljnik italijanske armade Diaz je dal razglasiti naslednjo naredbo: Člen I. V ozemlju, zasedenem po kraljevi armadi preko mej kraljestva, ostane za vsak primer avstro-ogrska valuta nadalje v veljavi. V tej valuti bodo izplačevale vojaške in druge javne blagajnice plače, druga nakazila in podpore v prid osebam na zasedenem ozemlju. Člen II. Izmenjava med italijansko in avstro-ogrsko valuto se bo vršila do novih odredb na podlagi razmerja 40 centesimov od lire za eno krono. Člen III. Na podlagi razmerja, določenega v prejšnjem členu, bodo smele vojaške in druge javne blagajnice sprejemati italijansko valuto za zneske, ki naj bi bili plačani v kronah. Člen IV. Vojaške blagajnice bodo smele, ako so zato pooblašene po vladi, dovoliti izmenjavo kron proti liram v razmerju, navedenem v členu II. v prid institucij in osebam le v primerih, vrednih posebne upoštevanja. Člen V. Prepovedano je, uvažati avstro-ogrski papirnati denar na zasedeno ozemlje. Ta prepoved se ne nanaša na italijanske ujetnike in na civilne internirance v kraljestvu in zasedenem ozemlju glede zneskov, ki so njih last in ki jih prinašajo s seboj izza meje zasedenega ozemlja. Prestopke bodo kaznovali z zaporom od treh do sedem let in obenem zaplenuili valuto. Kompetenco, odločati o prestopkih, so poverili sodiščem. Podpisan: Diaz.

— Kako poročita italijanski časnikar o Jugoslaviji. Trst, 6. decembra. (Lj. k. u.) (Zakasnelo radi prometnih razmer.) Znani dopisnik milanskega lista »Il Secolo«, Luciano Magrini, je potoval po Hrvaškem, bil v Zagrebu ter opisuje v svojem listu od 3. t. m. svoje vtise. Med dr. poroča tudi od dne 20. novembra o pogovoru, ki ga je imel, s podpredsednikom Narodnega Vječa, poslancem Pribečevićem, ki da mu je mimo drugega izjavil to-le: »Bolj nas zelo, — je baje rekel Pribečević, — da nas navaja vedenje italijanskih oblasti na zasedenem ozemlju k misli, da narodni princip slovenskega naroda ne uživa v Italiji posebnih simpatij. Italijanske vojaške oblasti so malo simpatično in malo prijateljsko postopale proti nam, zlasti v Dalmaciji. Zasedle so več delov jugoslovanskega ozemlja, če tudi niso bili navedeni v londonskem paktu. Zasedle so otok Krk in otočje okolo Velikega Lošinja. Tudi način okupacije mesta Reke nas je zadel bridko, ker so nas s tem prisilili do spoznanje, da italijanska vlada ne pozna dejanskega položaja mesta. Cela divizija je zasedla Reko, kakor da bi bila jugoslovanska milica pokazala kdove kako upornost. Upamo, da je vse to le prehodni izraz vojaških oblasti in da ne izvira iz mišljenja in namenov italijanskega naroda. Tudi mi občudujemo vašega velikega apostola Mazzinija; tudi mi zahtevamo, kar ste zahtevali vi: Pravico narodov, odločati svobodno o svoji usodi. — Glede vprašanja jugoslovanskega ozemlja se je izjavil Pribečević glasom dopisa v »Seculo«: Mi želimo iskreno, živeti v najboljšem prijateljstvu z Italijani, če jih kultura občudujemo. Vendar ne moremo pozabiti, da je Dalmacija slovenska, da so Reka pljuča Jugoslavije in da pripadata Dalmacija in Reka po etnografskem, zemljepisnem in zgodovinskem pravu Jugoslaviji. Mi bomo gojili vse spoštovanje do italijanskih manjšin na našem ozemlju. Zader in Reka bosta uživala vso svobodo kulture in municipalne avtonomije. In preverjeni smo, da bodo enake pravice uživale tudi slovenske manjšine na italijanskem ozemlju. Razumemo in priznavamo vašo pravico do Trsta in Pulja in bi želeli, da bi v Italiji z isto pravičnostjo priznavali našo pravico do Dalmacije in do Reke. Tudi pri nas se nahaja še kak imperijalist, ki bi hotel imeti Trst in Puljo, vendar se jugoslovansko Narodno Vječe ne bo dalo zavesti po imperijalističnih budalostih: po našem mnenju pripadata Trst in Pulja po dejstvu in pravici Italiji in smo preverjeni, da bo Italija dovolila vso svobodo slovenskemu prebivalstvu, na njenem ozemlju, kakor bomo mi priznali največjo svobodo italijanskemu prebivalstvu na jugoslovanskem ozemlju. — Po kratkem pregledu dogodkov ob proglašanju neodvisnosti Jugoslovancev, je nadaljeval podpredsednik Pribečević glede političnih tendenc v Jugoslaviji: »Sedaj se preraja Jugoslavija. Politični svobodi bodo sledile gospodarske in socialne reforme. Sankcionirali smo že svobodo tiska in združenja; pogumno se bomo lotili agrarnega vprašanja, eksproprijirali latifundije in jih razdelili med kmete. Tako bodo razdeljena zemljišča latifundistov in cerkvenega premoženja med kmete; zakaj zaplenjeno bo cerkveno premoženje, ki je na Hrvaškem zelo veliko. Jugoslovansko Narodno Vječe bo gotovo sklenilo tesno združenje vseh delov Jugoslavije pod regentstvom princa Aleksandra. Tudi oba socialistična poslanca Bukšek in Korač sta zahtevala našo neposredno zvezo s Srbi in izvolitev skupne vlade. Samo klerikalna stranka Frankovcev, ki obsega pet ali šest poslancev in ne skriva svojih trajnih simpatij za Habsburžane, naglašata separatistične, republikanske in federativne tendence. Za jugoslovansko republiko se izjavlja vodja kmetske stranke poslanec Radčič: Vse koalicijske stranke in dve tretjini takozvane

hrvatske stranke prava so za tesno zvezo s Srbijo in za regentstvo princa Aleksandra Karadjordjeviča«. Glede razmerja med katoličani in pravoslavci je naposled poslanec Pribečević še naglašal: »Narod je vzvišen nad malimi verskimi vprašanji. Morem vam zagotavljati, da ni nobenega verskega spora in da žive katoličani, pravoslavni in muzejski v najboljšem soglasju. Izvedli bomo edinstvenost koledarja, to je, Srbi uvedejo gregorijanski koledar in skoro gotovo tudi latinico. — K gornjem poročilu se iz Belgrada poroča uradno: Podpredsednik Narodnega Vječa Svetozar Pribečević je govoril v Zagrebu z dopisnikom »Secola« zaradi pomanjkanja časa le nekaj minut. Rekel mu je, da Italijani s svojim ravnanjem na zasedenem ozemlju skrajno razburjajo ljudstvo in da vsak trenutek lahko pride do spopadov. Vedenje Italijanov utegne povzročiti novo vojno. Nikakor pa ni bilo govora o novih državnih mejah in je tudi popolnoma izmišljeno, da bi bil priznal Pribečević pravice Italijanov do Trsta, Pulja itd.

— Italijanska gospodarska politika v zasedenem ozemlju. Trst, 10. decembra. (Lj. k. u.) Prve dni tega meseca je, kakor že javljeno, začelo tukaj poslovati več podružnic italijanskih bank iz kraljestva, med temi tudi podružnica prve italijanske emisijske banke »Banca de Italia«. Ključ za izmenjavo kron v lire je bil uradno nastavljen, kakor znano, z izredno nizko ceno za krono, namreč ena krona velja 40 centesimov od lire, odnosno ena lira velja 2 K 50 vin., v pričakovanju, da bo občinstvo hitelo oddajati malovredne krono in zahtevalo lire. Obenem je bilo prepovedano, uvažati ali zbirati papirnatih krono. Dejanski pa je dan na dan pri tukajšnji »Banca de Italia« velik naval ljudi, ki hočejo izmenjati svoje lire proti kronam. Banka zamenja posamezniku kvečjemu sto lir v krono. 5. t. m. je bil naval občinstva, ki je hotelo izmenjati lire v krono, tolik, da je morala tukajšnja »Banca de Italia«, ki uraduje do 2. popoldne, zapreti svojo poslovalnico že ob pol 1 popoldne radi pomanjkanja kronske valute.

— Jugoslovanski častniški zbor II. vojnega okrožja v Ljubljani objavlja sledečo izjavo: Jugoslovanski častniški zbor II. vojnega okrožja v Ljubljani, v svesti si svoje odgovornosti narodu in armadi, je sklenil, da se preiščejo v sporazumu s poverjenikom za narodno obrambo in s poveljstvom II. vojnega okrožja vsi primeri, v katerih so se častniki naše armade pregrešili zoper jugoslovanski narod, bodisi, da so ga samopašno zatajili, ali namenoma žalili, bodisi da so iz sebičnih namenov preko vojaških predpisov in proti mednarodnemu pravu zakrivali naš narod zedinjene Jugoslavije umor, rop ali kakršnokoli nasilstvo in samovoljno krivičnost. V ta namen se je sestavilo posebno častniško sodišče, ki uživa zaupanje vsega častniškega zbora. Temu sodišču je pa treba predložiti čimprej na naslov II. vojnega okrožja v Ljubljani obtožbo in dokazilno gradivo za vse zgoraj navedene primere, toda ne anonimno, temveč s polnim imenom in naslovom. Jugoslovanski častniški zbor smatra v tej resni dobi, za neobhodno potrebno, da se vsi častniki z duhom in srcem posvete službi obrambe jugoslovanske domovine. Ker je namen naših dosedanjih sestankov dosežen, opustimo poslej sestanke in zborovanja. — V Ljubljani, 10. grudnia 1918.

— Spopadi med italijanskimi in angleškimi vojakmi na Reki. Reka, 11. decembra. (Lj. k. u.) Včeraj popoldne je prišlo tukaj do spopada med dvema angleškima vojakoma in petimi Italijani. Angležem je priteklo na pomoč nekaj francoskih vojakov, ki so prišli ravno mimo. Ker so dobili tudi Italijani ojačenje, se je bilo bati, da postane spopad resen. V zadnjem hipu pa je prikorakal mimo oddelek angleškega vojaštva, ki se je vračalo z vaj. Ta oddelek je razorožil in aretirati italijanske vojake, nato jih pa izročil francoskemu vojaškemu poveljništvu.

— Italijani očitajo Francozom izdajstvo italijanskih interesov. Zagreb, 11. decembra. (Lj. k. u.) »Corriere della Sera« od 6. t. m. napada angleško in francosko časopisje, češ, da ne podpira dovolj italijanskih zahtevkov po vzhodni obali Jadranskega morja. List protestira proti temu, da se smatra spor med Italijo in Jugoslovani za evropski problem in da se že vnaprej ne priznava Italiji prednosti.

— Hrvaški dijak na francoskih visokih šolah. Zagreb, 11. decembra. (Lj. k. u.) Hrvatska vlada bo odpustila še tekom tega semestra večje število dijakov na francoske visoke šole, predvsem na francoske tehnike.

— Sporazum med ogrsko in čehoslovaško vlado glede na promet. Budimpešta, 11. decembra. (Lj. k. u.) Med ogrsko in čehoslovaško vlado je prišlo do sporazuma o rednem in nemotenem prometu na onem delu nekdanjih madžarskih železniških prog, ki so sedaj v oblasti Čehov. Na progi, ki veže Budimpešto z Nemčijo, je promet popolnoma v redu.

— Italija zahteva izročitev avstro-ogrskega trgovskega brodovlja. Rotterdam, 11. decembra. (Lj. k. u.) »Daily Telegraph« poroča iz Rima: Neka tamošnja brzojavna agentura poroča, da je sklenila italijanska vlada, zahtevati izročitev avstro-ogrskega trgovskega brodovlja.

— Francoski poslanik v čehoslovaški državi. Pariz, 10. dec. (Lj. k. u.) Agence Havas poroča: Francoska vlada je poslaniškemu tajniku Clementu Simonu kot ministru-rezidentu poverila zastopstvo Francije pri čehoslovaški vladi.

— **Českoslovaški provizorični državni proračun.** Praga, 11. dec. (Lj. k. u.) V včerajšnji seji kljubovih načelnikov je ministrski predsednik dr. Kramář poudarjal potrebo sestave proračuna. Redni proračun pa bo mogoče sestaviti šele tedaj, ko bodo definitivno določene meje čehoslovaške države. Nadalje je ministrski predsednik sporočil, da nima nikdo pravice, pogajati se v imenu čehoslovaške vlade z Nemčijo ali Ogrsko, ker sta danes sovražni državi in ni bil ž njima sklenjen noben mir, marveč le premirje.

— **Českoslovaške čete v Svitavi.** Praga, 11. dec. (Lj. k. u.) Českoslovaški tiskovni urad poroča: Mesto Svitava so zasedle českoslovaške čete. Prebivalstvo je popolnoma mirno.

— **Plenitev v Ustju.** Praga, 11. decembra. (Lj. k. u.) Českoslovaški tiskovni urad poroča iz Ustja: Ponoči so plenili v topliški ulici, glavni prometni cesti mesta, vse trgovine, ne glede na veroizpovednaja posestnikov. Skrajno da je velikanska in se sedaj niti ne da ceniti. Okrajni glavar je sam zaprosil, naj pomaga čehoslovaško vojaštvo. Kakor so do sedaj pomagali, so ubili pri nemirih trije ljudje. Dalje poroča »Prager Tagblatt« iz Ustja: Tudi danes so plenili, toda manj. Ker redarstvo ni zadostovalo, so naprosili čehoslovaško vlado pomoči. Českoslovaška vlada je prošnji ugodila. Davi je dospelo več sto mož čehoslovaškega vojaštva pod poveljstvom majorja Hulika v Ustje. Delavsko milico so razpustili. Redarstvo in žandarmerija opravlja nadalje svojo službo. Na lepakih so proglasili, da proglašajo ob ponovitvi nemirov nagli sod. Sedaj je vse mirno.

— **Novi švicarski zvezni predsednik.** Bern, 11. decembra. (Lj. k. u.) Švicarski brzojavni urad poroča: Skupni zvezni svet je izvolil za švicarskega zveznega predsednika za leto 1919 zveznega svetnika Gustava Adorja (Ženěva), za podpredsednika zveznega svetnika Motto (Tessin) in za zveznega kancelarja dosedanega podkancelarja Steigerja.

— **Mirovna zveza lige narodov v Švici o mirovnem sklepu.** Bern, 10. decembra. (Lj. k. u.) Glavni svet mirovne zveze lige narodov je predložil ligi narodov predlog, naj alirane vlade še pred mirovno konferenco slovesno izjavijo, da hočejo določiti načela in pogoje za zvezo narodov ter naj se obenem zavežejo, da se bodo vedno držale dogovorov, ki se tičejo tega vprašanja. Predvsem mora mirovna pogodba vsebovati določila o obligatoričnem razsodišču in omejitvi oboroževanja. Alirane vlade naj se nadalje zavežejo, da bodo takoj po mirovnem sklepu sklicale konferenco, na kateri naj se razpravljajo vsa vprašanja glede na zvezo narodov. Tega posvetovanja naj se udeležijo vse države, ki hočejo vstopiti v to zvezo. Ta konferenca naj bi tudi določila, kateri narodi naj se sprejmejo v zvezo narodov.

— **Angleška vojaška komisija v Zagrebu.** Zagreb, 11. decembra. (Lj. k. u.) Včeraj je prispela semkaj angleška vojaška komisija, obstoječa iz treh generalstabsnih častnikov. Misija ima nalogo, da pred vsem ustvari predpogoje za reden promet med Jugoslavijo in ententnimi državami.

— **Pogajanja med Madžari in zastopniki entente.** Budimpešta, 11. decembra. (Lj. k. u.) V Kološvaru so se pričela posvetovanja med ogrskim vojnim ministrom in francoskim generalom Berthelotom o določitvi demarkacijske črte med madžarskimi in ententnimi četami.

— **Angleški zastopnik na mirovni konferenci.** London, 11. decembra. (Lj. k. u.) Reuterjev urad poroča uradno: Nadzornik za živila Clynes je bil imenovan angleškim zastopnikom na mirovni konferenci.

— **Anglija ima dolg v Ameriki.** London, 11. decembra. (Lj. k. u.) Churchill je rekel v svojem govoru v Dundeeju o finančnih vprašanjih med drugim: Anglija se je ameriškim državam jako zadolžila. Poslala je za 400 milijonov zlata in za 800 do 1000 milijonov vrednostnih papirjev v Ameriko. Vplačevanje obresti teh dolgov in izguba obresti vrednostnih papirjev bo prihodnja leta Anglijo jako obremenila.

— **Glavna zahteva Belgijcev od Nemčije.** London, 11. decembra. (Lj. k. u.) Reuterjev urad poroča: Belgijski list v Londonu »La Metropole« poroča, da je belgijski minister za zunanje stvari, Hymane, dne 2. decembra izjavil, da se bo od Nemčije v prvi vrsti zahtevala povrnitev milijardne škode. Glede teritorialnih sprememb ne more govoriti.

— **Reorganizacija Tirolske.** Inmost, 11. decembra. (Lj. k. u.) Socialno-demokratska »Volkszeitung« se bavi v daljšem članku o prihodnji odločitvi tirolske narodne vlade o novem deželnem redu. Kakor je posneti po tem listu, meni upravni odsek, da se mora pripoznati provizorni deželni red in da se morata ustanoviti namesto narodne skupščine in narodnega sveta deželna skupščina in deželni svet. Nadalje poroča list, da so sklenili krščanski socialci in radikalci, da se bodo držali narodnega sveta in narodne skupščine in da odklonijo priklonitev Tirolske nemško-avstrijski državi. List označa ta sklep za odpoved Nemški Avstriji in Nemčiji ter za skrito izjavo, da je stranka izstopila iz narodnega sveta, ako se bo sprejel tak sklep v narodnem svetu. »Innsbrucker Nachrichten« pripominjajo k temu danes: Tirolski narodni svet bo obravnaval poročilo upravnega odseka o prevzetju državne oblasti. Zadnje dni so se večkrat posvetovali stranke. Večina je bistveno pripoznala zakon o prevzetju državne oblasti. Potemtakem se preustroji deželna skupščina.

— **Nemčija ni izvedla vseh premirovniških točk.** Rotterdam, 11. decembra. (Lj. k. u.) Po listu »Allgemeen Handelsblad« poroča »Daily Mail«, da je maršal Foch v zadnji seji obvestil alirance, da Nemčija ni popolnoma izvedla nekaj točk pogodbe za premirje, n. pr. kar se tiče izročitve železniškega materiala. Konferenca je zadevo popolnoma prepustila maršalu Fochu in ga pooblastila, da z vsemi pripravnimi sredstvi izsili izvedbo pogojev za premirje.

— **Protest Nemčije zaradi izгона uradnikov iz Alzacije-Lorene.** Spaa, 10. dec. (Lj. k. u.) Poslanik von Haniel je izjavil v svojem nagovoru na generala Nudanda, predsednika komisije interalirancev za premirje, da je izgon uradnikov in drugih oseb iz zasedenega ozemlja, posebno iz Alzacije-Lorene v protislovju s členom 6 pogodbe za premirje. Radi tega je po nalogu nemške vlade poslanik von Haniel protestiral proti takemu postopanju in zaprosil, naj se razveljavijo dotične odredbe.

Dnevne vesti.

— **Pogreb našega Ivana Cankarja se bo vršil jutri ob 3. popoldne iz »Narodnega doma« v Ljubljani.** Vabimo vse sodruge in sodruge, da spremlijo pokojnika na zadnji poti.

— **V soboto delo ne počiva.** Objave, ki so izšle glede na praznik ujedinjenja troimenskega naroda dne 14. in 15. t. m., so nejasne in hočejo ta dan izkoristiti nekateri kot monarhistični praznik. Obhaja se ta dva dni le ujedinjenje. Sobota pa ostane delavnik.

— **Za poveljnika vojaškega poveljništva v Ljubljani** (II. vojno okrožje) je imenovan general Krsto Smiljanič, ki je bil do sedaj poveljnik slavne drinske divizije. Novi poveljnik pride v spremstvu šestih častnikov že prihodnje dni v Ljubljano.

— **Odbor in umetniška komisija »Narodne galerije«** vabi se k seji, ki se bo vršila v petek, dne 13. t. m. ob 6. zvečer na mestnem magistratu ljubljanskem. Gre za predloge Narodni vladi glede pridobitve umetnin avstrijske države. Zadeva je največje kulturne važnosti.

— **Pevke in pevci »Slavca«** se vabijo, da pridejo danes, v četrtek ob 8. uri zvečer v društvene prostore radi pogreba umrlega pisatelja Iv. Cankarja. D—l.

— **Nesreča v trboveljskem rudniku.** Na vzhodnem revirju I. v Trbovljah se nahaja v jami že dlje časa ogenj. V petemu oddelku so danes ponoči izbruhnili dušilni plini. Paznika Vrhovnik in Vratny, ki sta nevarnost opazila, sta hitela razširjenje plina ovirati; ob tej priliki sta našla oba smrt. Plini so zadušili Vrhovnika in Vratnyja, preden so jima mogli priti delavci na pomoč.

— **Prehrana na Koroškem.** Ker prihaja iz Koroške mnogo prošelj za nakazila mleviskih izdelkov, opozarja Žitni zavod na sledeče: Sporočilo, da vlada v občini pomanjkanje in je treba nujne pomoči itd., ne zadostuje, ker prošelj brez natančnejših podatkov ni mogoče reševati. Tudi se ne more ozirati na prošnje privatnikov, temveč le na prošnje javnih aprovizacijskih korporacij, ki so na Koroškem večinoma županstva. V prošnji je navesti število vseh prebivalcev v občini, nadalje število popolnoma neposkrbljenih z natančno navedbo, koliko izmed teh je zaposlenih pri industrijskih podjetjih in koliko neposkrbljenecv pripada kmetijskemu stanu. Žitni zavod je poslal na županstva tiskovine, katere je natančno izpolniti in jih takoj Zavodu vrniti.

— **Razglas.** Ker je poslovna doba ribarskega okrajnega odbora za Kranjsko že potekla in ker se v sedanjem času zaradi zasedbe dela Kranjske po italijanskih četah redna volitev ne more vršiti, preidejo začasno posli ribarskega okrajnega odbora za Kranjsko v smislu § 30 rib. zak. na slovensko kmetijsko družbo. — Oddelek za kmetijstvo.

— **Za mirovno konferenco** nujno rabimo obilo točnega gradiva o razkršju avstrijske misli in čustvovanja na fronti in v zaledju. Kako smo mi sami delovali v tem smislu, s katerimi sredstvi in s kakšnim uspehom tu in tam? Kratki, točni podatki naj se prav tako brez odloga pošljejo na Narodni svet v Ljubljani. Pod naslovom naj se pristavi ime dr. Jež.

— **Tuji visokošolci smejo študirati tudi na Dunaju.** Nemška Avstrija ni izdala nobenih tozadevnih prepovedi.

Zadnje vesti.

Pogajanja med Ogrji in Hrvati.

Zagreb, 11. dec. (Lj. k. u.) V Budimpešti so se začela danes med zastopniki vlade Narodnega vjeća SHS in zastopniki madžarske republike posvetovanja o obnovitvi gospodarskih odnosajev med obema državama. Hrvatski delegati zahtevajo zlasti, da se vrnejo Hrvatski vsi železniški vozovi, ki so jih svoj čas odpeljali Madžari na Ogrsko in da se od nekdanjih skupnih hrvatskoogrskih uradov izroči Hrvatom kvota, ki jim pripada. Madžari pa so spravili na dnevni red dobavo premoaga, češ, da bodo morali vsled pomanjkanja premoaga ustaviti ves železniški promet. Prošili so hrvatske delegate, naj posredujejo pri poveljništvu ententne armade in pri čehoslovaški republiki, da dobijo najnujnejše potrebni premog.

Švicarski zvezni svet Wilsonu.

Bern, 11. dec. (Lj. k. u.) Švicarski zvezni svet je obvestil predsednika Wilsona, da bi ga zelo veselilo, ako bi povodom svojega sedanjega potovanja posetil tudi Švico. Zvezni svet bi v tem obisku videl dokaz prijateljskega razmerja med največjo in najstarejšo republiko. Wilson bi imel priliko, uveriti se osebno o odkritosrčnih simpatijah švicarskega naroda.

Boljševške čete napredujejo.

Varšava, 11. dec. (Lj. k. u.) Kakor javlja »Kurjer Polski«, prodirajo boljševiške čete dalje proti zapadu. Zasedle so že Dvinsk in Borysovsk.

Preiskava lvovskih izgrediv.

Varšava, 11. dec. (Lj. k. u.) »Kurjer Warszawski« poroča: Lvovske oblasti so po inicijativi vojaških poveljstev odredile preiskavo proti krivcem lvovskih izgrediv. Do sedaj je aretiranih 1600 oseb, ki so osumljene, da so se udeležile izgrediv.

Volilni zakon za nemškoavstrijsko konstituantu.

Dunaj, 11. dec. (Lj. k. u.) Odsek za volilni zakon je po večdnevni seji, ki je trajala do poznih večernih ur, sprejel volilni zakon za konstituantu. Končal je razpravo o paragrafu, ki se nanaša na volilne okraje, izvzemši gornjeavstrijske in sudetske okraje, o katerih bo razpravljalo v jutrišnji seji. Sklepi odseka glede volilnega reda se le malo razlikujejo od predloge državnega sveta. Volilno pravico ima vsak državljani, ki je pred 1. januarjem 1919 dopolnil 20. leto. Izvoljen je lahko vsak državljani, ki je pred 1. januarjem 1919 dopolnil devetindvajseto leto. Predvideno je tudi, da morejo državljani kandidirati na več listah. Združitev takih list je treba naznaniti pismeno volilnim oblastim okraja najmanj 14 dni pred volitvami. Točenje opojnih pijač na dan volitev in poslednjega dne je prepovedano. (V načrtu državnega sveta se je glasilo: »Tudi dan poprej.«) Ako je kandidat izvoljen na več listah, mora tekom 14 dni izjaviti, za katero listo se odloči; na vseh drugih listah ga je treba črtati. Ako se ne izjavi v določenem roku, odloči zanj glavna volilna oblast. Glede zasilne volitve se določa: Ako se volitve ne morejo redno vršiti vsled vojne, motenja javnega miru, zaradi prometnih težkoč itd. in je tako nemogoča sestava javnega zastopstva sploh ali dela Nemške Avstrije, more državni svet razpisati volitve tudi izven volilnega kraja ali volilnega okraja. V skrajnem slučaju skliče državni svet iz teh okrajev potrebno število zastopnikov v narodno skupščino. Redne volitve je treba razpisati, kakor hitro odpadejo te za preke. — Volilni okraji, izvzemši Gornjeavstrijsko in Sudetske dežele, so razdeljeni takole: Dunaj: 7 volilnih okrajev z 48 mandati, Spodnjeavstrijska s sosednjimi deli južne Češke in južne Moravske: 4 volilni okraji z 32 mandati, Salcburška: 1 volilni okraj z 7 mandati, Štajerska: Gradec in okolica: 6 mandatov, Srednja in Spodnja Štajerska 9, vzhodna Štajerska 5 in gornja Štajerska 7 mandatov; Koroška: 1 volilni okraj z 9 mandati; Tirolska: 2 volilna okraja (severna in južna Tirolska) z 8 mandati; Predarlška: 1 volilni okraj s 4 mandati. Nemška Češka ima 6 volilnih okrajev, skupaj 54 mandatov.

Grof Czernin o vojni politiki.

Dunaj, 12. dec. (Lj. k. u.) Bivši avstro-ogrski minister za zunanje stvari grof Otokar Czernin je imel včeraj pred politiki in časnikarji predavanje o politiki tekom vojne. Uvodoma je ugotovil, da je po vstopitvi Italije in Rumunije posebno pa Amerike, v vojno bila po njegovem mnenju zmaga centralnih vlasti utopija. Žalibog so jo nemški vojaški krogi vedno gojili. Avstro-ogrski ni od entente nikdar dobila mirovne ponudbe; pač pa je bila monarhija v stiku z ententnimi zastopniki, ne da bi ti stiki dobili kedaj konkretnih oblik. Načeloma smo poznali le dve možnosti za dosego miru, ali splošen mir, torej skupno z Nemčijo, ali pa separaten mir. Grof Czernin je javno izjavil, da ne bi bil nikdar sklenil posebnega miru, da pa se je ponovno baval z mislijo, predlagati cesarju Karlu, naj imenuje na njegovo mesto enega izmed mož, ki so videli rešitev države edinole v ločitvi od Nemčije. Opustil pa je vedno to namero, ker je bil po njegovem mnenju separaten mir fizično nemogoč. Kakor je kasneje pokazal tak poizkus grofa Andrassyja, bi bila Nemčija takoj poslala na Češko nekaj divizij in bi tako Avstrijo doletela enaka usoda, kakor svoje.

časno Rumunijo; monarhija bi postala takoj bojišče. V notranjosti države bi tak korak imel takoj za posledico meščansko vojno. Grof Czernin je nato slikal težave druge poti, namreč odseči mir skupno z Nemčijo. Prihodnost bo učila, kako je Avstrija napenjala vse sile, da dovede Nemčijo do popustljivosti. Nemški narod ni kriv, da so se vsi ti poizkusi ponesrečili. Krivda po Černinovem mnenju tudi ne zadene nemškega cesarja, temveč edinole vodilne nemške vojaške kroge, ki so si prisvojili moč, ki je ne pozna zgodovina. Najmarkantnejši predstavitelj te moči je bil general Ludendorff, ki bi bil potreboval protiutež, kakor svoječasno general Moltke v knezu Bismarcku; takega moža pa ni bilo v Berlinu. Govornik je poudarjal, da avstrijski vojaški krogi niso sledili nankam nemških generalov, motiti mirovno politiko. Zasluga cesarja Karla je bila, da je odklonil take poizkuse, če je bilo kedaj za to razpoloženje.

Shodi.

Jesenice. V nedeljo, ob 10. dop. v gostilni pri »Jelenu« se bo vršil javni ljudski shod z dnevnim redom: Politični položaj in delavske razmere. Poroča sodrug Mihevc iz Ljubljane.

Jugosl. soc. dem. stranka sklicuje

v nedeljo, dne 15. dec. 1918

ljudske shode

z dnevnim redom:

Jugoslov. država in delavstvo.

Shodi se vrše v naslednjih krajih:

Kočevje: ob 1. popoldne v čakalnici, poroča sodrug Čobal iz Zagorja;

Poljčane: ob 10. dopoldne pri V. Jurčiču, poroča s. Malovrh iz Trbovelj;

Št. Vid pri Ljubljani: ob 3. popoldne v dvorani g. Cebava. Poročata ss. dr. Korun in Erjavec;

Aprovizacija.

Oddaja mesa. Ker je v soboto Narodni praznik, bodo oddajali vsi ljubljanski mesarji goveje meso v petek, dne 13. t. m.

Meso za gostilničarje in zavode bode oddajala mestna aprovizacija v petek, dne 13. t. m. od 1. do 3. ure popoldne v cerkvi sv. Jožefa.

Meso na rdeče izkaznice B. Stranke z rdečimi izkaznicami B prejmejo goveje meso v petek, dne 13. t. m. in v soboto, dne 14. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: V petek, dne 13. t. m. popoldne od 3. do pol 4. štev. 1 do 200, od pol 4. do 4. štev. 201 do 400, od 4. do pol 5. štev. 401 do 600, od pol 5. do 5. štev. 601 do 800. — V soboto, dne 14. t. m. od 7. do pol 8. štev. 801 do 1000, od pol 8. do 8. štev. 1001 do 1200, od 8. do pol 9. štev. 1201 do 1400, od pol 9. do 9. štev. 1401 do 1600, od 9. do pol 10. štev. 1601 do 1800, od pol 10. do 10. štev. 1801 do 2000, od 10. do pol 11. štev. 2001 do 2200, od pol 11. do 11. štev. 2201 do 2400, od 11. do pol 12. štev. 2401 do konca.

Inozemsko meso. Mestna aprovizacija ljubljanska bo oddajala inozemsko meso v soboto, dne 14. t. m. od 6. do pol 8. ure zjutraj v cerkvi sv. Jožefa.

Špeh za I. okraj. Stranke I. okraja prejmejo špeh na zelena nakazila za krompir v petek, dne 13. t. m. na Poljanski cesti št. 15. Določen je tale red: od 8. do 9. štev. 1 do 200, od 9. do 10. štev. 201 do 400, od 10. do 11. štev. 401 do 600, popoldne od 2. do 3. štev. 601 do 800, od 3. do 4. štev. 801 do 1000, od 4. do 5. štev. 1001 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 30 dkg špeha, kilogram stane 30 kron.

Špeh za VII., VIII. in IX. okraj. Stranke VII., VIII. in IX. okraja prejmejo špeh na zelena nakazila za krompir v petek, dne 13. t. m. na Poljanski cesti št. 15. Določen je tale red: VII. okraj dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 300, od 9. do 10. štev. 301 do 600, od 10. do 11. štev. 601 do konca. — VIII. okraj od 2. do 3. popoldne štev. 1 do 300, od 3. do 4. štev. 301 do konca. — IX. okraj pride na vrsto od 4. do 5. popoldne. Stranka dobi za vsako osebo 30 dkg špeha, kilogram stane 30 K.

Marmelada na rdeče izkaznice A. Stranke z rdečimi izkaznicami, zaznamovanimi s črko A, prejmejo marmelado v petek, dne 13. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8. do 9. štev. 1 do 170, od 9. do 10. štev. 171 do 340, od 10. do 11. štev. 341 do konca. Stranka dobi za vsako osebo četrt kg marmelade, kilogram stane 4 krone.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Peteljan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

„Slovenska Matica“ naznanja žalostno vest, da je njen odlični sotrudnik, gospod

Ivan Cankar,

pisatelj,

v sredo, dne 11. t. m. umrl. Pogreb bo v petek, dne 13. t. m. ob treh popoldne iz Narodnega doma.

Bodi ohranjen slavnemu pokojniku trajen in časten spomin!

Ljubljana, dne 11. decembra 1918.

Na mrtvaškem odru v „Narodnem domu“ leži naš

Ivan Cankar.

Pogreb velikega pokojnika bo v petek, 13. t. m., ob treh popoldne.

Slovenski pisatelji in umetniki.

Konzum. društvo za Ljubljano in okolico
vabi na svoj

redni letni občni zbor

ki bo

v nedeljo dne 15. decembra 1918 ob 2. uri popoldne
v restavraciji juž. kolodvora v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Desetletnica društvenega obstoja. Poroča ravnatelj A. Kristan.
3. Poročilo računov za leto 1917/18.
4. Poročilo nadzorstva.

5. Sklep o porabi prebitka.
6. Volitev načelstva.
7. Volitev nadzorstva.
8. Sklepanje o predlogih, ki so se vložili v smislu pravil.

Nadzorstvo.

Št. 16716.

Oklic.

Mestna občina vabi vse narodno prebivalstvo, da o priliki našega narodnega praznika, v soboto in nedeljo, okraši svoje hiše in stanovanja, kolikor ima le možnosti, z narodnimi zastavami.

V Ljubljani, dne 12. decembra 1918.

Dr. Ivan Tavčar, župan.

PINTERA

koji samostalno raditi znade, traži se. Nastupit može odmah. — Plača po dogovoru.

H. Novak, Zagreb, Maksimirska 64.

Oklic.

Na Ježici pri Ljubljani se bo prodajalo v ponedeljek dne 16. t. m. na javni dražbi

4500 m² lesenih barak

kupnine bo položiti takoj v gotovini. Komisija se snide ob 9. uri zjutraj pri Vilfanu (Alešu).

V Ljubljani, dne 10. decembra 1918.

Jelenc, stotnik.

Spretnega mizarja,

posebno za mlinke naprave, sprejme takoj

Kolinska tovarna kavnih primesi

v Ljubljani.